

Naantalin lukion toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2020-2023

16.4.2020

Rehtori Eija Mäenpää

Sisällys

JOHDANTO	3
TASA-ARVOON JA YHDENVERTAISUUTEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ	3
TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMAN TAVOITTEET	4
SELVITYS OPPILAITOKSEN NYKYTILANTEESTA: TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSKYSELY TAMMIKUUSSA 2020	4
TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENMUKAISUUDEN EDISTÄMISEKSI	5
ARVIOI AIKAISEMPAAN TASA-ARVOSUUNNITELMAAN SISÄLTyneiden TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMISESTA JA TULOKSISTA	5
LIITE 1	7
LIITE 2	15

JOHDANTO

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma osoittaa ne toimenpiteet, joilla lukiossa edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa ja ihmisten yhdenvertaisuutta. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma on osa oppilaitoksen jokapäiväistä toimintaa.

TASA-ARVOON JA YHDENVERTAISUUTEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta toteaa, että viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. (5 § 30.12.2014/1329)

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerralla. (5 a § 30.12.2014/1329)

Suunnitelma on osa 8.6.2016 hyväksyttyä **Naantalin lukion opetussuunnitelmaa**, jossa kerrotaan yksityiskohdat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinnasta, tavoitteista, toteutumisesta, seurannasta, raportoinnista ja tiedottamisesta.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tulee sisältää:

1. Selvitys oppilaitoksen nykytilanteesta
2. Tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi
3. Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Työnantajan tulee edistää sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tasa-arvon edistämiseksi työelämässä työnantajan tulee ottaa huomioon käytettävissä olevat voimavarat ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Jos työnantajan palvelussuhteessa olevan henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää, työnantajan on toteutettava tasa-arvoa edistävät toimet henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman mukaisesti (TasL 6 a ja 6 b §). Naantalin lukiossa ei ole laadittu henkilöstöpoliittista tasa-arvosuunnitelmaa, koska työntekijöitä on alle 30.

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMAN TAVOITTEET

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on sitouttaa henkilöstö ja opiskelijat yhteiseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen. Suunnitelma antaa myös keinoja ja välineitä edistää tasa-arvon toteutumista lukiossa. Tasa-arvoisessa työ- ja opiskeluympäristössä kaikilla on mahdollisuus työskennellä ja opiskella ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvon edistäminen on jokaisen lukiossa toimivan velvollisuus.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on kiinnittää huomiota sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumiseen. Tarkoituksena on ennaltaehkäistä kaikkea sukupuoleen, kieleen, uskontoon, etniseen alkuperään, ikään, kansallisuuteen, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun syyhyn perustuvaa syrjintää. Kaikilla tulisi olla samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on antaa suuntaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle oppilaitoksessa. Tasa-arvoa edistetään osana yksilön kunnioitusta, oikeudenmukaista ja vastuullista toimintaa sekä yhteistyötä.

SELVITYS OPPILAITOKSEN NYKYTILANTEESTA: TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSKYSELY JOULUKUUSSA 2019

Kyselyn laatiminen ja toteuttaminen

Opettajien pedatiimin jäsenet Toini Aro, Petteri Hyvönen ja Seija Ranta laativat yhdessä rehtorin kanssa kyselyn, jonka sisältöä suunniteltiin yhdessä yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kanssa (Liite 1). Opiskelijat vastasivat sähköiseen kyselyyn ryhmänohjauksessa. Kyselyyn vastasi 236 opiskelijaa eli 74% Naantalin lukion opiskelijoista. Vastausprosenttia voidaan pitää hyvänä. Pedatiimin opettajat esittelivät kyselyn tulokset opettajainkokouksessa, ja rehtori esitteli kyselyn tulokset yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä sekä opiskelijakunnan hallitukselle. Toimenpide-ehdotukset laadittiin näissä kokouksissa käytyjen keskustelujen ja tehtyjen huomioiden perusteella.

Kyselyn tulosten analyysi

Kyselyn ensimmäisessä osassa opiskelijat arvioivat opetukseen ja oppimiseen liittyviä väittämiä asteikolla 1 – 5 (1=täysin eri mieltä, 5= täysin samaa mieltä). Väittämät käsittelivät tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista opetuksessa ja ohjauksessa sekä kurssisuoritusten arvioinnissa riippumatta mielipiteistä, taloudellisesta tilanteesta, etnisestä taustasta, sukupuolesta, henkilökohtaisista ominaisuuksista ja aikaisemmasta koulumenestyksestä (kyselylomake liitteenä). Kyselyn toisessa osassa opiskelijat vastasivat kysymyksiin, jotka liittyivät seksuaaliseen häirintään. Kolmannen osan kysymykset liittyivät kiusaamiseen. Kyselyssä oli myös vapaan sanan osio.

Kyselyssä ei tullut esiin erityisiä huolen aiheita, joihin tulisi heti puuttua. Ensimmäisen osion kaikissa opetukseen ja oppimiseen liittyvissä väittämissä vähintään 64% vastaajista oli antanut arvosanan 4 tai 5. Prosentuaalisesti eniten arvosanan 1 antaneita oli kysymyksessä ”Opetus ja ohjaus on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta opiskelijan sukupuolesta”, jossa huonoimman arvosanan 1 antaneita oli 4,7% kaikista vastaajista ja pojista 9,4%.

Kyselyn tulosten perusteella opiskelijat tietävät erittäin hyvin, kenelle koulussa pitäisi kertoa, jos joutuu kokemaan tai havaitsee häirintää tai kiusaamista.

Avovastauksissa kommentoitiin sitä, että tyttöjen huonoon käytökseen ei puututa oppitunneilla samalla tavalla kuin poikien vastaavaan käytökseen. Poikien kielenkäyttö ja siihen liittyvä mahdollinen kiusaaminen herättivät keskustelua yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä, jossa pohdittiin, pitäisikö tähän puuttua hanakammin myös oppituntien ulkopuolella esim. välitunneilla.

TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENMUKAISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Ensimmäinen toimenpide kyselyn tulosten perusteella on kiinnittää huomiota tasa-arvoiseen ja yhdenmukaiseen kohteluun arvioinnissa ja koulussa noudatettavien sääntöjen toteuttamisessa. Opiskelijakunnan hallituksen näkemyksen mukaan sukupuoli ei saa vaikuttaa siihen, kuinka opiskelijan käyttäytymiseen esimerkiksi oppitunneilla puututaan. Opettajien on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että samat toimintaohjeet koskevat kaikkia yhtäläisesti.

Toisena toimenpiteenä pitää kiinnittää huomiota puhekuulttuuriin. Kyselyn perusteella nimittelyä esiintyy jonkin verran ja tällaiseen käytökseen on tunneilla puututtava aktiivisesti ja korostettava kohteliasta ja asiallista vuorovaikutusta. Lisäksi tällaiseen käytökseen on valvojien kiinnitettävä huomiota myös välitunneilla, ruokalassa ja hyppytunneilla.

Kolmas toimenpide liittyy seksuaalisen häirinnän ja kiusaamisen osalta saatuihin tuloksiin. Ryhmänohjauksissa on kerrottu seksuaaliseen häirintään puuttumisen mallista. Kyselyn mukaan opiskelijat tietävät hyvin, kenelle häirinnästä tulee kertoa. Työyhteisössä tulee kuitenkin tarkasti huomioida, että yksilöllä on eroja siinä, kuinka kukin kokee ja tulkitsee erilaisia tilanteita, esim. koskettelua ja kommentteja ulkonäöstään. Jollekin hyvin lähelle viereen tuleminen ja kannustava taputus voi olla ahdistava kokemus eikä niinkään ystävällinen ele. Työyhteisössä on turvattava jokaiselle kuuluva oma turvallinen tila ja etäisyys.

Naantalin lukion työsuunnitelman mukaisesti Naantalin lukiossa opiskellaan kannustavassa ilmapiirissä ja kunnioitetaan yksilöllisyyttä ja erilaisuutta. Näin vahvistetaan jokaisen lukiossa työskentelevän itsetuntoa sekä sosiaalisia taitoja. Positiivisen ilmapiirin luominen nähtiin tärkeänä elementtinä kiusaamisen ja häirinnän minimoimiseksi. Opiskelijakunta tulee järjestämään tempauksia, jotka edistävät yhteishenkeä.

ARVIOI AIKAISEMPAAN TASA-ARVOSUUNNITELMAAN SISÄLTYNEIDEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMISESTA JA TULOISTA

Liitteessä 2 olevassa Naantalin lukion tasa-arvosuunnitelmassa vuosille 2016-2019 korostetaan kurssien arviointikriteereistä tiedottamista, mikä on ollut kyseisinä vuosina toistuvasti esillä niin

opettajainkokouksissa kuin opiskelijakunnan hallituksen kokouksissa. Yksilöllistetty oppiminen on tämänhetkisen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaista ja sitä on myös pyritty lisäämään.

Halventavasta puhekulttuurista ("läpän heitto") on keskusteltu useaan otteeseen yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä ja kiusaamisen nollatoleranssi on otettu aktiivisesti puheeksi ryhmänohjauksissa. Opiskelijoille on tiedotettu, keneen heidän on syytä olla yhteydessä, jos kokevat kiusaamista tai häirintää.

Syksyllä 2019 Naantalın kaupungissa on otettu käyttöön yhteinen seksuaaliseen häirintään puuttumisen malli, jonka laadinnassa sekä lukion opiskelijakunnan hallitus että yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä ovat olleet mukana. Malli on esitelty opettajille VESO-päivässä ja opiskelijoille videoaamunavauksessa, jonka mallin laatija Laura Kairittu toteutti opiskelijoilta saamiensa kysymysten perusteella.

Opiskelijakunnan hallitus on järjestänyt lukuisia yhteishenkeä edistäviä tempauksia.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely tehdään kolmen vuoden välein eli seuraavan kerran syksyllä 2022.

LIITE 1

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely 2019, Naantalin lukio

Naantalin lukiossa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan ja arvioidaan vähintään kolmen vuoden välein tehtävillä kyselyillä. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa mahdolliset epäkohdat, jotka vaativat toimenpiteitä sekä arvioida tehtyjen toimenpiteiden tuloksellisuutta.

Kyselyssä kartoitetaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista opetusta järjestettäessä, oppimateriaaleissa, opintosuorituksia arvioitaessa sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän esiintyvyyttä sekä miten opiskelijat kokevat yleisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuvan Naantalin lukiossa.

Kyselyn tulosten perusteella laadittavasta tasa-arvosuunnitelmasta tiedotetaan koko henkilökunnalle, opiskelijoille ja opiskelijoiden huoltajille heti suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Ohjeet kirjataan koulun tiedotteisiin Wilmaan, josta myös huoltajat saavat sen luettavakseen. Vastaa siis kysymyksiin rehellisesti ja omien kokemustesi ja mielipiteidesi perusteella.

Sukupuoli

☐ Mies

☐ Nainen

☐ Muu

Vuosikurssi

- ☐ 1. vuoden opiskelija
- ☐ 2. vuoden opiskelija
- ☐ 3. vuoden opiskelija
- ☐ 4. vuoden opiskelija

A. TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ovat samanarvoisia kaikista sukupuoleen liittyvistä, henkilökohtaisista tai etnisistä piirteistä huolimatta.

Arvioi kyselyn väittämiä asteikolla 1 - 5

(1= täysin eri mieltä ja 5 = täysin samaa mieltä)

1. Opetus ja ohjaus on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta opiskelijan:

a. mielipiteistä

- ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

b. taloudellisesta tilanteesta

- ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

c. etnisestä taustasta

- ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

d. sukupuolesta

- ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

e. henkilökohtaisista ominaisuuksista

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

f. aikaisemmasta opintomenestyksestä

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

2. Kurssisuoritusten arviointi on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta opiskelijan:**a. mielipiteistä**

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

b. taloudellisesta tilanteesta

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

c. etnisestä taustasta

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

d. sukupuolesta

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

e. henkilökohtaisista ominaisuuksista

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

f. aikaisemmasta opintomenestyksestä

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5

B. SEKSUAALINEN HÄIRINTÄ KOULUSSAMME

Mieti kokemuksiasi **koulupäivien aikana lukiossamme**. Seksuaalinen häirintä voi ilmetä ei-toivotuin seksuaalisväritteisin sanoin tai teoin, jotka vastaanottaja kokee epämiellyttäväksi ja vastenmielisiksi.

1. Onko sinua nimitelty koulussamme?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä

2. Onko koulumme opiskelija

a. lähettänyt sinulle epäasiallisia viestejä

- ☐ ei
- ☐ kyllä

b. sanonut sinulle ikäviä, vartaloosi tai seksuaalisuutesi liittyviä huomautuksia

- ☐ ei
- ☐ kyllä

c. kosketellut tai lähennellyt sinua fyysisesti niin, että koit sen epämiellyttäväksi

- ☐ ei
- ☐ kyllä

3. Onko koulumme opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva

a. lähettänyt sinulle epäasiallisia, seksuaalisesti häiritseviä viestejä

- ☐ ei

☐ kyllä

b. sanonut sinulle ikäviä, vartaloosi tai seksuaalisuutesi liittyviä huomautuksia

☐ ei

☐ kyllä

c. kosketellut tai lähennellyt sinua fyysisesti niin, että koit sen epämiellyttäväksi?

☐ ei

☐ kyllä

4. Jos olet kokenut häirintää, kerroitko häiritsijälle, että hänen pitää lopettaa ahdistavaksi tai epämiellyttäväksi kokemasi käytös?

☐ En ole kokenut häirintää.

☐ Kyllä, olen kokenut häirintää, en pyytänyt lopettamaan.

☐ Kyllä, olen kokenut häirintää, pyysin lopettamaan.

5. Oletko joutunut puuttumaan toiseen opiskelijaan kohdistuneeseen seksuaaliseen häirintään?

☐ En

☐ Kyllä

32) 6. Kenelle koulussa pitäisi asiasta kertoa, jos joudut kokemaan tai havaitset häirintää?

C. KIUSSAMINEN KOULUSSAMME

Mieti kokemuksiasi **koulupäivien aikana lukiossamme**. Kiusaaminen on toistuvaa ja tahallista epätoivottavaa käyttäytymistä toista kohtaan.

1. Mielestäni koulussamme esiintyy kiusaamista opiskelijoiden keskuudessa:

kasvotusten

- ☐ Ei ollenkaan
- ☐ Vähän
- ☐ Paljon
- ☐ En tiedä

selän takana

- ☐ Ei ollenkaan
- ☐ Vähän
- ☐ Paljon
- ☐ En tiedä

verkossa/somessa

- ☐ Ei ollenkaan
- ☐ Vähän
- ☐ Paljon
- ☐ En tiedä

2. Mielestäni koulussamme esiintyy kiusaamista opettajien tai muun henkilökunnan taholta?

- ☐ Ei ollenkaan
- ☐ Vähän
- ☐ Paljon
- ☐ En tiedä

3. Kuinka hyvin sinun mielestäsi koulussamme puututaan kiusaamiseen?

- ☐ Ei ollenkaan
- ☐ Vähän
- ☐ Hyvin
- ☐ En tiedä

4. Kenelle pitäisi kertoa, jos sinua kiusataan tai havaitset kiusaamista?

5. Mitä itse voit tehdä tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden toteumiseksi?

D. Vapaa sana

Kirjoita tähän kokemuksiasi ja havaintojasi koulumme tasa-arvo-ongelmista, häirinnästä ja/tai kiusaamisesta. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti.

LIITE 2

**Naantalin lukion toiminnallinen tasa-arvo- ja
yhdenvertaisuussuunnitelma 2016-2019**

16.12.2016

Rehtori Eija Mäenpää

Sisällys

JOHDANTO	17
TASA-ARVOON JA YHDENVERTAISUUTEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ	17
TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMAN TAVOITTEET	17
SELVITYS OPPILAITOKSEN NYKYTILANTEESTA: TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSKYSELY SYKSYLLÄ 2016	18
TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENMUKAISUUDEN EDISTÄMISEKSI	19
ARVIOI AIKAISEMPAAN TASA-ARVOSUUNNITELMAAN SISÄLTyneiden TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMISESTA JA TULOKSISTA.....	20
LIITE 1	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
LIITE 2	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

JOHDANTO

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma osoittaa ne toimenpiteet, joilla lukiossa edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa ja ihmisten yhdenvertaisuutta. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma on osa oppilaitoksen jokapäiväistä toimintaa.

TASA-ARVOON JA YHDENVERTAISUUTEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta toteaa, että viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. (5 § 30.12.2014/1329)

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma on osa 8.6.2016 hyväksyttyä **Naantalin lukion opetussuunnitelmaa**, jossa kerrotaan yksityiskohdat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinnasta, tavoitteista, toteutumisesta, seurannasta, raportoinnista ja tiedottamisesta.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tulee sisältää:

1. Selvitys oppilaitoksen nykytilanteesta
2. Tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi
3. Arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Työnantajan tulee edistää sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tasa-arvon edistämiseksi työelämässä työnantajan tulee ottaa huomioon käytettävissä olevat voimavarat ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Jos työnantajan palvelussuhteessa olevan henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää, työnantajan on toteutettava tasa-arvoa edistävät toimet henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman mukaisesti (TasL 6 a ja 6 b §). Naantalin lukiossa ei ole laadittu henkilöstöpoliittista tasa-arvosuunnitelmaa, koska työntekijöitä on alle 30.

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN TAVOITTEET

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on sitouttaa henkilöstö ja opiskelijat yhteiseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen. Suunnitelma antaa myös keinoja ja välineitä edistää tasa-arvon toteutumista lukiossa. Tasa-arvoisessa työ- ja

opiskeluympäristössä kaikilla on mahdollisuus työskennellä ja opiskella ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvon edistäminen on jokaisen lukiossa toimivan velvollisuus.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on kiinnittää huomiota naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteutumiseen. Tarkoituksena on ennaltaehkäistä kaikkea sukupuoleen, kieleen, uskontoon, etniseen alkuperään, ikään, kansallisuuteen, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun syyhyn perustuvaa syrjintää. Naisilla ja miehillä tulisi olla samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on antaa suuntaa tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyölle oppilaitoksessa. Tasa-arvoa edistetään osana yksilön kunnioitusta, oikeudenmukaista ja vastuullista toimintaa sekä yhteistyötä.

SELVITYS OPPILAITOKSEN NYKYTILANTEESTA: TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSKYSELY SYKSYLLÄ 2016

Kyselyn laatiminen ja toteuttaminen

Verkosto- ja laatutiimin jäsenet Anniina Silen ja Monika Winberg-Nikkola laativat yhdessä rehtorin kanssa kyselyn, jonka sisältöihin sekä opettajakunnan että opiskelijakunnan hallituksen oli mahdollista vaikuttaa (Liite 1). Opiskelijat vastasivat sähköiseen kyselyyn ryhmänohjauksessa. Kyselyyn vastasi 256 opiskelijaa eli 77% Naantalin lukion opiskelijoista. Vastausprosenttia voidaan pitää hyvänä. Rehtori ja verkosto- ja laatutiimin opettajat esittelivät kyselyn tulokset opettajainkokouksessa ja rehtori esitteli kyselyn tulokset opiskelijakunnan hallituksen kokouksessa. Toimenpide-ehdotukset laadittiin näissä kokouksissa käytyjen keskustelujen ja tehtyjen huomioiden perusteella.

Kyselyn tulosten analyysi

Kyselyn ensimmäisessä osassa opiskelijat arvioivat opetukseen ja oppimiseen liittyviä väittämiä asteikolla 1 – 5 (1=täysin eri mieltä, 5= täysin samaa mieltä). Väittämät käsittelivät tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista kurssitarjonnan, opetusmateriaalien, opetusmenetelmien, kurssiarvioinnin ja opinto-ohjauksen osalta ja opiskelijat arvioivat opetuksen, kurssisuoritusten arvioinnin ja opinto-ohjauksen tasa-arvoisuutta ja yhdenvertaisuutta riippumatta mielipiteistä, perhetaustasta, etnisestä taustasta, sukupuolesta, henkilökohtaisista ominaisuuksista ja aikaisemmasta koulumenestyksestä (kyselylomake liitteenä).

Kaikkien väittämien keskiarvoksi tuli 4,26 ja kaikissa väittämissä vähintään 70% vastaajista oli antanut arvosanan 4 tai 5. Näiden tulosten voidaan todeta osoittavan, että opetuksen, oppimisen, ohjauksen ja arvioinnin osalta tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat Naantalin lukiossa erittäin hyvin. Poikien antamat arvosanat olivat korkeampia kuin tyttöjen. Arvosanan 1 (täysin eri mieltä) antaneiden osuus oli alle 1% kaikissa muissa paitsi väittämässä ”Tasa-arvo ja yhdenmukaisuus toteutuvat koulussamme hyvin kurssiarvioinnin osalta”. Tähän väittämään arvosanan 1 oli antanut 2,73% vastaajista, mikä ei ole huomattava määrä opiskelijoita, mutta kuitenkin enemmän kuin muissa väittämissä.

Kyselyn toisessa osassa opiskelijat vastasivat kysymyksiin, jotka liittyivät seksuaaliseen häirintään. Tulosten perusteella opiskelijat eivät ole kokeneet opettajien tai opiskelijoiden aiheuttamaa seksuaalista häirintää merkittävässä määrin. Kuitenkin 36% opiskelijoista vastasi myöntävästi kysymykseen ”Onko sinua nimitelty koulussamme (esim. homoteltu tai huoriteltu)?”. Pojista 19,47% ja tytöistä 9,79% vastasi tähän kysymykseen myöntävästi. Toisen vuoden opiskelijat olivat saaneet muita useammin ikäviä vartaloon tai seksuaalisuuteen liittyviä huomautuksia. Sekä opettajakunnan että opiskelijakunnan hallituksen kanssa käydyissä keskusteluissa pohdittiin seksuaalista häirintää kokeneiden muutaman opiskelijan ryhmää. Oliko kyse todellisesta kokemuksesta vai jostakin tilanteeseen liittyvästä tulkinnasta vai siitä, että kyselyyn vastaamista ei otettu tosissaan?

Kyselyn kolmannessa osassa opiskelijat vastasivat kysymyksiin, jotka liittyivät kiusaamiseen. Kiusaaminen opiskelijoiden keskuudessa kasvotusten ei ole ongelma, mutta kiusaamista selän takana tai verkossa/somessa ilmenee jonkin verran. Lähes puolet opiskelijoista ei tiedä, puututaanko kiusaamiseen koulussa.

Opiskelijat saivat omin sanoin kertoa, missä seksuaalista häirintää ja kiusaamista esiintyy. Useimmissa vastauksissa mainitaan koulun käytävät. Opiskelijat tietävät varsin hyvin, kenelle häirinnästä tulisi kertoa. Vastauksissa mainitaan useita kertoja opettajat, rehtori, ryhmänohjaaja, kuraattori ja terveydenhoitaja.

Kyselyn Vapaa sana –osion perusteella kyselyä täytyy muokata seuraavalla kyselykerralla siten, että sukupuolivaihtoehtoina on naisen ja miehen lisäksi muu vaihtoehto.

TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENMUKAISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Sekä opettajien että opiskelijakunnan hallituksen näkemyksen mukaan kurssien arviointikriteereistä tiedottamista tulee lisätä niin kurssien alussa, niiden aikana kuin kurssin päätteeksi ennen kurssikoetta. Arviointikriteerien läpinäkyvyys edistää tasa-arvoista ja yhdenmukaista kohtelua arvioinnissa. Opiskelijoille on myös hyvä muistuttaa, että aikaisempi koulumenestys ei vaikuta yksittäisen kurssin arviointiin. Opiskelijakunnan hallitus piti erityisen myönteisenä opiskelijoiden osallistamista kurssien sisältöjen ja toimintatapojen suunnitteluun yksilöllistetyn oppimisen kautta.

Opiskelijakunnan hallituksen näkemyksen mukaan nuorten puhekultuurissa nimittelyä ja vitseinä esitettyjä vartaloon liittyviä huomautuksia pidetään hyväksyttävänä tapana toimia, vaikka ne saattavatkin olla loukkaavia ja tällaisesta puhekultuurista tulisi päästä eroon. Tällaiseen käytökseen puututaan tunneilla ja pidetään asiaa aktiivisesti esillä esimerkiksi ryhmänohjauksissa ja korostetaan kohteliaan ja asiallisen vuorovaikutuksen merkitystä hyvän ilmapiirin ja yhteisöllisyyden rakentamisessa. Epäkohtiin puututaan välittömästi ensisijaisesti keskustelemalla asianosaisten kanssa ja tarvittaessa ohjaamalla jatkotoimenpiteisiin, jotka määritellään tapauskohtaisesti.

Seksuaalisen häirinnän ja kiusaamisen osalta todettiin sekä opettajakunnan että opiskelijakunnan kanssa käydyissä keskusteluissa, että kiusaamista ja seksuaalista häirintää ei suvaita lainkaan Naantalin lukiossa. Asia otetaan puheeksi ryhmänohjaustuokioissa ja kerrotaan pääpiirteittäin

koulun opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyvästä suunnitelmasta opiskelijoiden turvaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, jotta opiskelijat tulevat tietoisiksi siitä, että kiusaamiseen puututaan suunnitelman mukaisesti. Työyhteisössä asiaa tulee seurata aktiivisesti ja puuttua mahdollisesti havaittuihin epäkohtiin. Keskustelua on myös syytä käydä siitä, kuinka eri tavalla koemme ja tulkitsemme asioita. Jollekin hyvin lähelle viereen tuleminen voi olla ahdistava kokemus kun taas jollekin toiselle se on ystävällinen ele. Myös huumorin tulkitsemisessa sekä opiskelijat että opettajat ovat yksilöitä ja väärinkäsityksiä voi toisinaan sattua ja tästä kaikkien on hyvä olla tietoisia ja pyrkiä provosoimattomaan kielenkäyttöön.

Naantalin lukion työsuunnitelman mukaisesti Naantalin lukiossa opiskellaan kannustavassa ilmapiirissä ja kunnioitetaan yksilöllisyyttä ja erilaisuutta. Näin vahvistetaan jokaisen lukiossa työskentelevän itsetuntoa sekä sosiaalisia taitoja. Positiivisen ilmapiirin luominen nähtiin tärkeänä elementtinä kiusaamisen ja häirinnän minimoimiseksi. Opiskelijakunta tulee järjestämään tempauksia, jotka edistävät yhteishenkeä ja positiivisten asioiden ilmaisemista esim. joulun alla ja ystävänpäivän aikaan. Opiskelijoita aktivoidaan sanomaan toisilleen positiivisia asioita ja huomioimaan toisiaan esim. leikkimielisten kilpailujen avulla (tonttuviikot ennen joulua, tsemppiviikko keväällä ja positiivisten viestien seinä ystävänpäivän aikaan).

ARVIOI AIKAISEMPAAN TASA-ARVOSUUNNITELMAAN SISÄLTYNEIDEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMISESTA JA TULOKSISTA

Liitteessä 2 olevassa Naantalin lukion tasa-arvosuunnitelmassa vuosille 2012-2015 kerrotaan opiskelijavalinnan tapahtuvan valtakunnallisen yhteishakujärjestelmän kautta, jolloin epätasa-arvoinen opiskelijavalinta ei ole mahdollista. Naantalin lukiossa käytetään edelleen samaa järjestelmää, joka on nykyään nimeltään Opintopolku (entinen Kouluta).

Opetuksen järjestäminen ja opintosuoritusten arviointi on toteutunut aiemman suunnitelman mukaisesti kuten myös seksuaalisen tai sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän havainnointi ja siihen puuttuminen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyä ei ole aiemmin tehty Naantalin lukiossa. Jatkossa kysely tehdään kolmen vuoden välein eli seuraavan kerran syksyllä 2019.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely 2016

Naantalin lukiossa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan ja arvioidaan vähintään kolmen vuoden välein tehtävillä kyselyillä. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa mahdolliset epäkohdat, jotka vaativat toimenpiteitä sekä arvioida tehtyjen toimenpiteiden tuloksellisuutta.

Kyselyssä kartoitetaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista opetusta järjestettäessä, oppimateriaaleissa, opintosuorituksia arvioitaessa sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän esiintyvyyttä sekä miten opiskelijat kokevat yleisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuvan Naantalin lukiossa.

Kyselyn tulosten perusteella laadittavasta tasa-arvosuunnitelmasta tiedotetaan koko henkilökunnalle, opiskelijoille ja opiskelijoiden huoltajille heti suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Ohjeet kirjataan koulun tiedotteisiin Wilmaan, josta myös huoltajat saavat sen luettavakseen. Vastaa siis kysymyksiin rehellisesti ja omien kokemustesi ja mielipiteidesi perusteella.

Sukupuoli

- ☐ Mies
- ☐ Nainen

Luokka

- ☐ 1. vuoden opiskelija
- ☐ 2. vuoden opiskelija
- ☐ 3. vuoden opiskelija
- ☐ 4. vuoden opiskelija

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus koulussamme

Sukupuolten välisellä tasa-arvolla tarkoitetaan, että naiset ja miehet ovat keskenään tasa-arvoisia ja heillä on yhtäläiset mahdollisuudet yksityiselämässä, koulussa ja työelämässä. Tasa-arvoon kuuluu myös sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun vapaus. Yhdenvertaisuus on laajempi käsite kuin naisten ja miesten välinen tasa-arvo ja sillä tarkoitetaan, että kaikki ovat samanarvoisia kaikista sukupuoleen liittyvistä, henkilökohtaisista tai etnisistä piirteistä huolimatta.

Arvioi seuraavia väittämiä asteikolla 1 - 5
(1= täysin eri mieltä ja 5 = täysin samaa mieltä)

1. Mielestäni tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat koulussamme hyvin:

a. kurssitarjonnan osalta

1				5
()	()	()	()	()

b. opetusmateriaalien osalta

1				5
()	()	()	()	()

c. opetusmenetelmien osalta

1				5
()	()	()	()	()

d. kurssiarvioinnin osalta

1				5
()	()	()	()	()

e. opinto-ohjauksen osalta

1				5
()	()	()	()	()

2. Opetus on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta:

a. mielipiteistä (esim. politiikka tai uskonto)

1				5
---	--	--	--	---

() () () () ()

b. perhetaustasta

1 5
() () () () ()

c. etnisestä taustasta

1 5
() () () () ()

d. sukupuolesta

1 5
() () () () ()

e. henkilökohtaisista ominaisuuksista

1 5
() () () () ()

f. aikaisemmasta koulumenestyksestä

1 5
() () () () ()

3. Kurssisuoritusten arviointi on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta:

a. mielipiteistä (esim. politiikka tai uskonto)

1 5
() () () () ()

b. perhetaustasta

1 5
() () () () ()

c. etnisestä taustasta

1				5
()	()	()	()	()

d. sukupuoliesta

1				5
()	()	()	()	()

e. henkilökohtaisista ominaisuuksista

1				5
()	()	()	()	()

f. aikaisemmasta koulumenestyksestä

1				5
()	()	()	()	()

4. Mielestäni opinto-ohjaus on tasa-arvoista ja yhdenvertaista riippumatta:

a. mielipiteistä (esim. politiikka tai uskonto)

1				5
()	()	()	()	()

b. perhetaustasta

1				5
()	()	()	()	()

c. etnisestä taustasta

1				5
()	()	()	()	()

d. sukupuoliesta

1				5
()	()	()	()	()

e. henkilökohtaisista ominaisuuksista

1				5
()	()	()	()	()

f. aikaisemmasta koulumenestyksestä

1				5
()	()	()	()	()

Seksuaalinen häirintä koulussamme

Mieti kokemuksiasi **koulussamme koulupäivän aikana lukioaikanas**i. Seksuaalinen häirintä voi ilmetä ei-toivotuin seksuaalisväritteisin sanoin tai teoin, jotka vastaanottaja kokee epämiellyttäväksi ja vastenmielisiksi.

1. Onko sinua nimitelty koulussamme (esim. homoteltu tai huoriteltu)?

- () Ei
() Kyllä

2. Oletko saanut kouluyhteisömme jäseneltä epäasiallisia viestejä tai puheluita, jotka koit ahdistaviksi tai loukkaaviksi?

- () Ei
() Kyllä

3. Oletko saanut ikäviä, vartaloosi tai seksuaalisuutesi liittyviä huomautuksia koulumme opiskelijoilta?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä

4. Oletko saanut ikäviä, vartaloosi tai seksuaalisuutesi liittyviä huomautuksia koulumme opettajilta tai muulta henkilökunnalta?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä

5. Onko toinen koulumme opiskelija kosketellut tai lähennellyt sinua fyysisesti niin, että koit sen epämiellyttäväksi?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä

6. Onko koulumme opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva kosketellut tai lähennellyt sinua fyysisesti niin, että koit sen epämiellyttäväksi?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä

7. Jos olet kokenut häirintää, kerroitko häiritsijälle, että hänen pitää lopettaa ahdistavaksi tai epämiellyttäväksi kokemasi käytös?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä

8. Oletko joutunut puuttumaan toiseen koulumme opiskelijaan kohdistuneeseen häirintään?

- ☐ Ei
- ☐ Kyllä

9. Jos vastasit edellä johonkin kohtaan kyllä, missä koit asiatonta kohtelua (esim. käytävällä)?

10. Kenelle koulussa pitäisi asiasta kertoa, jos joudut kokemaan tai havaitset häirintää?

Kiusaaminen koulussamme

Mieti kokemuksiasi **koulussamme koulupäivän aikana lukioaikanas**i. Kiusaaminen on toisen tahallista ja suunnitelmallista alistamista onnettomaan ja voimattomaan mielentilaan. Se voi olla joko suoraa tai välillistä toimintaa, niin kasvotusten kuin verkossakin.

1. Mielestäni koulussamme esiintyy kiusaamista opiskelijoiden keskuudessa kasvotusten:

- ☐ Ei ollenkaan
- ☐ Vähän
- ☐ Paljon
- ☐ En tiedä

2. Mielestäni koulussamme esiintyy kiusaamista opiskelijoiden keskuudessa selän takana:

- ☐ Ei ollenkaan
- ☐ Vähän
- ☐ Paljon
- ☐ En tiedä

3. Mielestäni koulussamme esiintyy kiusaamista opiskelijoiden keskuudessa verkossa/somessa:

- ☐ Ei ollenkaan
- ☐ Vähän
- ☐ Paljon
- ☐ En tiedä

4. Mielestäni koulussamme esiintyy kiusaamista opettajien tai muun henkilökunnan taholta?

- ☐ Ei ollenkaan
- ☐ Vähän
- ☐ Paljon

☐ En tiedä

5. Kuinka hyvin koulussamme puututaan kiusaamiseen?

- ☐ Ei ollenkaan
☐ Vähän
☐ Hyvin
☐ En tiedä

6. Jos olet kokenut kiusaamista koulussamme, missä se tapahtui (esim. käytävällä välitunnin aikana)? _____

Vapaa sana

Tähän voit kirjoittaa kokemuksia ja havaintoja koulumme tasa-arvo-ongelmista, häirinnästä ja kiusaamisesta. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti.
